

Khi tôi chuyßn đßn N, mßt thß trßn nhß vùng biên gißi, bà cô rußt cßa tôi lßi tß đß rßi vß Hà Nßi vßi đßa con gái duy nhßt vßa lßy chßng.

Dáng Thu Háng

Bßi thß, bà đß lßi cho tôi, vßi giá rßt rß, hßu nhß vißc lßy tißn chß là mßt sß tßng trßng.

Nhà cßa cô tôi là mßt trong sáu căn nhà xây áp tßng nhau, kéo mßt vßt dài ven phß bß sßng. Cô tôi bßo dßy nhà này cßa mßt Hoa kißu làm nghß thßu khoán xây vào cußi thßi kháng Pháp rßi bán lßi cho các chß, mßi căn giá bßn lßng vàng. Sáu căn nhà gißng nhau nhß sáu gißt nßc. Tßt cß đßu là nhà mßt tßng, lßp ngßi máng rßt cao. Mái trßc đßc, mái sau thoßi thoßi kéo dài cho tßi sân nhà bßp. Nhà nào cũng có mßt cßa ra vào và hai cßa sß lßn cánh bßng gß lßp có thß mß cßa bán hàng. Mßi nhà có hai bußng và mßt gian gác xép bßng gß lim. Trên khoßng tßng cao áp mái, ngßi ta đßc mßt lß cßa đßp hình hoa thß. Do lß cßa này, nhßng câu chuyßn trong nhà không thß che gißu ngßi bên cßnh. Khi tôi đßn đßn, ô cßa bên trái đã bß trát kín tß lâu. Lßp vßa khô còn in rõ nhßng nhát bay vßng vß. Ô cßa tßng bên phßi vßn đßng. Cô tôi gißi thích :
- Cái cßa kia thông sang gian gác nhà Lý Ung nên phßi trát kín đi. Lão ßy mßt đßi tai chußt, gian gißo lßm. Còn cái cßa này cß đß nguyên cũng đßc. Bên ßy là nhà chú Lý Xuân. Chú ßy là ngßi hißn lành, ngay thßt...

Vß tôi im lßng nhìn tôi. Tôi mßm cßi :

- Thß là ta có hai hàng xóm trái màu đßy. Nhß lßi cô đßn mà xem xét...

Chân Dung Ngõ i Hàng Xóm

Tác Giả: D ng Thu H ng

Thứ Sáu, 24 Tháng 12 Năm 2010 16:19

Cô tôi còn d n dò chúng tôi m t lô kinh nghi m s ng, cách x th , nh ng vi c linh tinh, nh ng nhân v t đáng chú ý cáiph mi n s n c c mà bà đã s ng quá n a cu c đ i. Sau đó cô đi xem xét i toàn b căn nhà v i v b n r n r i b o tôi đ a ra ga.

Khi làn khói tr ng c a còn tàu t t d n gi a các vách đá tôi quay i th tr n. Con đ ng b i m m tr i d i chân tôi v t son dài hoang dã. M t n i lo âu m h đề n ng trong tim: Tôi s p s a s ng m t vùng đ t m i, v i nh ng con ng i m i. Không có ai quen thu c n i đây. Ph i, m i quan h i n nh t bây gi là quan h v i nh ng ng i hàng xóm...

Chi u hôm y, c m xong tôi i ng th ng ra sân. Tr i êm . Mùi hoa móng r ng b c t ng sau b p t a ra th m n c. Tôi ng i xu ng gh , nhìn nh ng vách núi r c n ng ch ng ch t chân tr i phía Tây. Ti ng m t ng i b t ch t c t lên :

- Anh ch m i đ n đây?...

Tôi quay lại. Bên kia hàng rào tr ng đ u đũa, m t ng i đàn ông t i c i nhìn tôi, hàm răng i p lánh.

Ngay t c kh c, tôi hi u đó chính là Lý Xuân. Tôi v n vã tr i i :

- Chúng tôi m i chuy n công tác lên đây. Cô tôi đ i i cho cái nhà này...

Ng i đàn ông g t đ u lia i a :

- Ô, lên đây cho vui... anh em áo ng n c mà. Tr c bà Ân v i nhà tôi cũng quý nhau i m...

Chúng tôi cùng gi i thi u tên mình. Ng i hàng xóm g ng m t đ h ng, t i t n. Mái đ u c t ng n trên c v m v . Ng c r ng. t m thân r n ch c n i lên nh ng b p th t nh nh ng múi th ng. Anh ta c i b qu n áo th ra, b mữ đ p cho s ch b i r i ng i xu ng g c m t cây li u c a c t làm gh . M t g ng i nhi u đã nh n bóng nh ng n i g c cây, ch i non đâm t a lên m t đuôi công xanh m t. Lý Xuân ng i trên chi c gh t t o đó v i dáng đ i u c a m t ông vua ng i lên ngai vàng c a mình. Anh ta v a phe ph y chi c mữ v a khoan khoái ng m nhìn v n t c, khóm đ u xum xuê và nh ng vòi hoa tím nh t n i m đ m kh p hàng rào. V m t măn nguy n h n nhiên c a anh ta làm tôi có thi n c m :

- Ít ra thì mình cũng đã có m t ng i hàng xóm tin c y đ c... Tôi th m nghĩ.

Chân Dung Ngồi Hàng Xóm

Tác Giả: Dáng Thu Háng

Thứ Sáu, 24 Tháng 12 Năm 2010 16:19

Trong báp nhà Lý Xuân, mát phá ná báng mâm cám bác ra. Ngái đàn ông quay lái nhìn vá đơn đá :

- A Pháng này, anh chá Ngác á dái xuôi mái lên á bên thám Ân, hàng xóm mái cáa nhà mình đáy...

Ngái đàn bà khá cúi chào rái bác tháng lên nhà trên. Tôi cám tháy trong dáng đi u cáa chá ta, có án giáu mát vá kánh kiáu kín đáo. Lát sau ngái vá cát tiáng giái :

- Lên ăn cám Lý Xuân à...

Anh cháng nhám đáy :

- Đá tôi xay xong cái bát đã nhá.

Dát lái anh ta cháy vào báp, khuôn mát chiác cái đá cá đái ra sân. Xong, lái bê ra mát thúng gáo ngâm và mát soong nác. Ngái lên gác liáu, anh ta cháng hai chân ôm láy chiác cái, cám cán tay. Thá rái, mát tay giái nác, vun gáo, mát tay quay váo váo liên lác. Chá đá mát giá sau Lý Xuân đã xay xong cái bát. Anh ta đáng đáy nhìn tôi cái há há :

- Tôi là thác cá khác cáa thá trán... Tôi vá làm bánh cái thián thêm. Anh tháy không?... Tôi làm trong cháp mát là xong thôi mà...

Tôi giát đáu đáng tình vái ngái đàn ông trán trá sác sáng đó. Lý Xuân cát đán mái thá rái lái ra giáng tám. Sau tiáng giái ào ào là tiáng anh hàng xóm giái vá :

- A Pháng, tôi xay xong bát rái, đi ăn cám thôi...

Rái khi vào nhà tôi đã tháy cái bóng đá sá cáa anh ta in giáa khung cáa má giáng nhá bóng cáa mát con gáu ráng. Suát báa ăn không nghe ngái vá nói năng gì. Chá có tiáng bát đũa và chám lách cách và tiáng anh cháng thánh thoáng lái sát sáng giác :

- Kìa, mình ăn đi chá ... Ăn đi káo ám...

Trác đây, quan há cáa cô tôi vái nhà hàng xóm bên trái là Lý Ung có lá không mán mà cho lám. Vì váy, không nháng ô cáa hoa thá trên nóc táng áp mái bá trát kín mà đán hàng rào ngăn cách phán sân cáa hai nhà cũng đác bát bùng báng mái thá ván gá, mánh táa rá và nháng đá vát linh tinh khác. Hàng rào cháng ngái áy trông xáu xí đán tác cá mát, đái láp hán vái hàng đáu thông sang nhà Lý Xuân đác giáng báng vái chéo náa gài cánh sá, dây đáu leo xanh rán, hoa tím ná lung linh nhá bám bám.

Tôi có ý đồ nh tháo dỡ hàng rào công nh gia nhà mình và nhà Lý Ung. Tr c tiên là đ quan h gia hai nhà b t căng th ng. Sau đó là làm m t hàng đ u tr ng dây leo cho mát m t. Tôi sang g p Lý Ung, ng i hàng xóm th hai. Đó là m t ng i đàn ông th p bé tu i tr c b n m i. Đúng nh cô tôi đã nói, hình dung ông ta có ph n k đ . M t Lý Ung nh qu t queo, đôi tai m ng và nh n bám vào hai bên đ u nh đôi tai chu t. Chúng tôi làm quen và nói chuy n c m ch ng. Trái v i Lý Xuân, Lý Ung ít c i m . Ông ta đ n đo t ng câu nói, c p m t nh đ a đ y luôn luôn v phía qu y bày nh ng con v t quay bóng loáng. Nhà Lý Ung h i t i vì nh ng đ v t kê chen chúc. T đ ng, t bò, gi ng n m, bàn ăn cho khách... Toàn là nh ng lo i đ s b ng g g ho c lát chun. Trên gác xép, góc trong cùng giáp v i n i mái ngói ch p xu ng b c t ng ch n đ , m t chi c bàn th lót sa tanh đ kê ngay ng n. Trên bàn th đ ng m t bài v đ ch Hán, bát h ng, vài quy n sách đ c da ám khói và m y quy n Mao tuy n đ chói. Tôi nói chuy n v i ông ta khá lâu. Nh ng m i quan h cũng không ti n tri n đ c bao nhiêu vì Lý Ung kín nh m t cái h nút. Rút cu c, tôi đành ph i nói t i v i c phá đ hàng rào v i ý nghĩ r ng mình đang làm m t chuy n vô ích. Đúng nh tôi ph ng đoán, ng i hàng xóm t ch i. Ông ta đ a ra m t lô lý do quanh qu n mà tôi không hi u n i. Sau cùng, tôi đành th t b i ra v . Cái hàng rào v n c s ng s ng gia hai m nh đ t, thô k ch và x u xí, ngăn cách đ i s ng c a gia đình tôi v i ng i hàng xóm Hoa ki u phía bên trái. Cũng t đ o đó tôi không đ ý đ n ông ta n a. Ch có đôi đ p chuy n trò v i nh ng ng i cùng ph , h cho tôi bi t Lý Ung r t giàu và khôn khéo. Dân Hoa ki u th tr n này n s ông ta. Ông ta s ng đ đây r t lâu v i đ a con gái; còn ng i v ch a th y m t bao gi . Đ a con gái Lý Ung tôi nhìn th y luôn. Nó gi ng ông ta nh t c, khuôn m t và đôi tai bé qu t, con m t nhìn l m lì, bí n...

Hàng đ u đũa đã đ c hái l a đ u tiên. Nh ng chùm qu m m m i th đ c b đ u, t i m n. Quan h gia đình tôi và nhà Lý Xuân cũng g n bó thêm m t m c. Chi u nào hai bên sân chúng tôi cũng ng i trò chuy n. Nh ng câu chuy n v s làm ăn, sinh ho t th ng k trong ph . Khi nào có trà ngon Lý Xuân m i tôi sang ng i bên g c li u c t u ng n c. Tôi ch c n b c nh qua k h c a hàng đ u đũa là t i n i. Còn n u tôi mua đ c cà phê, th nào tôi cũng bày b tách s Giang Tây c a cô tôi đ l i, v i hai chi c phin pha sáng loáng m i anh hàng xóm sang th ng th c. Và Lý Xuân ch co chân b c m t b c là v t qua hàng rào, ng i vào chi u v i tôi. Đ a con trai tôi r t quy n luy n Lý Xuân. Anh ta cũng quý th ng bé. Bu i t i làm bánh rán Lý Xuân th ng giành viên b t cu i cùng n n thành con chim, con cá, chi c đùi gà ho c qu đào rán ph ng lên đ em cho th ng bé. Đôi khi, tôi b t g p anh ta b nó lên đui, v ng v ve vu t :

- Ô... cháu ngoan l m... cháu có mu n làm con nuôi chú không?

Lý Xuân l y v đã chín năm mà ch a có con. Tôi bi t anh ta đang khao khát đ c làm b :
- Khi nào có con tôi s đống cho nó m t con ng a g có l p chuông. Khi nào có con tôi s g i mua cho nó chi c xe đ y bánh b c cao su th t t t, ng i bà con c a tôi bên Trung Qu c đã h a mua h ... Khi nào tôi có...

Anh ta th ng nói v i tôi nh v y. V Lý Xuân m c ch ng b nh gì đó không rõ. Không th y ch ta đi làm. Công vi c c a ch ta trong m t ngày ch là đi ch , n u hai b a c m và bu i t i giao bánh cho nhà hàng. M i ngày A Ph ng ph i ăn m t l ng giò ho c hai l ng v t quay. Lý Xuân bao gi cũng nh ng th c ăn cho v còn b n thân anh ta thì ch ít đ u ho c m t tô rau bí xào cũng và h t sáu b y bát c m :

- Kìa, mình ăn đi, ch qu c a dì Sáu Siu đ y... Kìa mình ăn đi, v t ông Lý Ung quay m i ra lò...

Ngày nào tôi cũng nghe ng i ch ng nh c l i cái đ p khúc y vào b a c m. Ch v đ m nhiên h ng th s chăm sóc đó, v i m t v im l ng n a h n nhiên n a đ u b . Hàng tóc mai c t b ng xõ xu ng trán nh m t t m mành bên trên c p m t m t mí long lanh. A Ph ng có cái v đ p c a các cô gái v trên h p ph n rôm Th ng H i ngày tr c. Không hi u sao tôi thi u thi n c m v i ch ta. C v và đ a con trai tôi cũng v y. Các bu i sáng ch nh t Lý Xuân đ u r tôi đi làm r y. B t ch c anh ta, tôi cũng v m t v t đ t tr ng s n và c m . Lý Xuân bày cho tôi cách b y đá, đ t cây, g m m c . Đôi cánh tay c a anh ta c m cu c vung lên, nh p nhàng và m nh m . Trong n ng s m, t m thân l c l ng c a Lý Xuân ng bóng dài trên n ng s n. Tôi ng m nhìn và l i hình dung đ n lúc anh ng i tr c ch o bánh, bàn tay khéo léo vo nh ng viên bánh tròn r c v ng, lanh l n và t nh nh đôi tay c a m t ng i đàn bà. Lòng tôi tràn ng p ni m yêu m n v i con ng i y. Con ng i sinh ra đ lao đ ng nuôi đ ng cu c đ i. Xong vi c Lý Xuân r tôi ng i ngh hút thu c. C hai chúng tôi đ u im l ng h i lâu, mi ng không ng ng nh khói, m t lim dim t n h ng mùi v c a th thu c s i vàng t m m t ong. Tr c m t chúng tôi, n ng r y tr i m t màu xanh ngút ngát. Màu xanh cây là ph n chi u trong ánh m t c a Lý Xuân khi n nó tr nên m màng. Anh ta ng c nhìn đ i núi trng đ p là m t màu lam nh t lên chân tr i biên gi i và b ng c t ti ng hát. Lý Xuân hát b ng ti ng Hoa, ti ng c a t qu c anh ta. M t anh ta nhìn xa xôi, r ng r c. Giai đ u c a bài ca bay lên nh cánh chim r i l n l h đ n xu ng. Lát sau, t ng ch ng s p s a t t đ n n i nó l i v t lên đ t ng t nh m t đ nh núi cao b ng hi n lên phía tr c con đ ng. Tôi nghe ti ng hát bu n bu n c a Lý Xuân và th y hi n ra tr c m t mình m t vùng đ t bao la tuy t ph , nh ng xóm m c tha th t, nh ng ngôi nhà đ p b ng đ t, nh ng b y chim x l nh bay ch m ch m, v a bay v a c t ti ng kêu trên đ i đ ng b ng xa t p...

Năm tháng bình yên trôi. Nh ng cu c s ng c a Hoa ki u trong th tr n b ng nhiên b xáo đ ng. Cu c cánh m ng văn hóa vô s n Trung Qu c nh h ng t i t n n i đây. Nhóm Hoa ki u xông xao. H nh n tr c tác Mao Tr ch Đông đ c và th o lu n. Vài ng i b v n c. L i m t s ng i khác v t biên gi i sang.

M t bu i s m rét m t, công an biên phòng tìm th y hai xác ch t c a ng i Hoa n m trong m t am nh th th n ven r ng. C hai đ u b đâm nát m t. Trong nh ng ngày đó Lý Xuân có v h t ho ng. Anh ta rũ và ng ngác. Đi làm v , Lý Xuân lủi lủi xay b t, không còn nghề ngao

hát náa. Nháng trái lái, A Pháng thì xáng xái lám. Ngày nào cũng tháy chá ta sang nhà Lý Ung bàn tán chuyện trò, vá mát đáy vá quan tráng. Tránh nháng lúc náu cám, A Pháng ngái đác trác tác Mao Trách Đông. Buái tái, khi Lý Xuân ăn cám chá ta nói lái cho cháng nghe vái cái giáng san sát nhá mánh bát cá nhau. Chúng tôi không hiáu đác nái dung, chá tháy Lý Xuân cám cúi và cám hoác đáng đáa thá dài sán sát. Tát cá dân phá đáu pháp pháng chá đái mát cái gì đó không lành sá xáy ra trong nháng ngái dân Hoa. Nháng may sao, mái viác êm xuôi. Ngày nái ngày qua đi và sá xôn xao láng đán xuáng. Ngái ta bán làm ăn, kiám sáng, lo toan trăm thá nên nháng cuác háp riêng đá đác trác tác Mao Trách Đông ít đán và bá láng quên. Lý Xuân tái tánh trá lái. Thánh thoáng đá tháy anh ta ngái trên gác liáu cát nhánh nháp chén trà và cát tiáng hát.

Nháng riêng A Pháng ván cháa thá trá lái nháp sáng bình tháng. Khi Lý Xuân đi làm, chá ta ván sang nhà Lý Ung mái sáng. Thay vì đác trác tác, chá ta ăn phá chua do chá nhân thát đái. Chuyện đó nghiám nhiên thành lá. Dân phá xì xào. Đáa con gái Lý Ung nhìn A Pháng vái con mát hán hác kín đáo. Chá có Lý Xuân là không há hay biát.

Mát buái sáng trái máa lán. Cán máa đầu há rái ná ào trên mái ngói. Tôi ngái viát lái sá phích cho tá sách cá quan. Mát dòng nác tá mái ngói báng nhá long tong xuáng bàn, bán lên nháng tám báa viát mác nhỏ còn sát. Tôi vái vá chuyện bàn làm viác tái mát góc nhà và leo lên gác xếp xóc lái mánh ngói vá trong báng thám đoán đây là kát quá trán ném nhau cáa lũ trá trong phá. Trên sàn gác, nác đát đáng thành váng. Tôi kiám mát chiác ghánh. Khi đáng trên ghá, đầu tôi đã gán chám tái cây rui. Vô tình, tôi đáa mát nhìn vào ô cáa hoa thá thông sang gác nhà Lý Xuân, lúc náy đã ángay trác mát. Mát tia sáng mánh rái tháng tá trên kángói vào ô cáa tráng. Nhá tia sáng đó, tôi nhìn tháy trên sàn gác nhà Lý Xuân, trong khoáng tái lá má vì chán đám che láp và nháng bác gánáng ná váy quanh, hai bóng ngái láa thá ván váo nhá đôi rán. Ngay tác khác, tôi nhán ra A Pháng và Lý Ung. Hoáng hát, tôi tát xuáng ghá lao xuáng nhà đái. Láng lá và câm nín nhá mát ká ăn trám.

- Sao thá? Xóc lái ngói đi...

Vá tôi ôm đáa con trai ngái trên giáng la to. Tôi đán bên cô ta, đát bàn tay lên vai, bóp thát mánh :

- Đáng om sám lên. Nác đát nhá vào giáa mát, chá tánh máa mái sáa đác.

Tháy thái đá lá lòng cáa tôi, cô ta im láng ngay. Buái tái, tôi ká chuyện cho vá tôi nghe. Cá hai chúng tôi cùng ngái láng hái lâu, tháng xót anh cháng bá láa đái.

Chân Dung Ngõ i Hàng Xóm

Tác Giả: D ng Thu H ng

Thứ Sáu, 24 Tháng 12 Năm 2010 16:19

Sau tr n m a m đ u, nh ng c n m a mùa h g i nhau ào t kéo đ n. Sông su i dâng đ y trong phút ch c, sóng cu n ào ào. N i lo ng i l n nh t c a nh ng ng i làm cha m lúc này là n c lữ. Chúng tôi cũng v y. Chúng tôi luôn luôn theo sát đ a con trai, d n dò, đe đ a nhi u khi van l n nó đ ng theo b n ra sông ch i. Nh ng tai h a v n c đ n.

M t chi u chúng tôi ng i phân lo i sách cho c quan. Tr i m i t nh m a, n ng le lói chi u trên m t đ t còn t đ m. Đ a con trai tôi n m v t chân ch ngũ ê a đ c tranh truy n trên gi ng. V ch ng tôi v a làm v a chuy n v t. Ch t v tôi s c nh t i đ ng l c ch a k p ph i đã g p n c m a. Cô ta h t h i b o tôi mang ra sân ph i. Tôi đành b d vi c, cào đ ng l c c góc nhà vào thúng đem ra sân. V tôi r i l c thành l p m ng trên sân g ch. Ph i l c xong, cô ta l i phát hi n ra n a thúng l c x u đã b tr ng lên và yêu c u tôi ph i giúp cô ta bóc ngay t c kh c. Th là tôi đành t c l i ng i xu ng c m chi c k p tre tách v l c. V a bóc đ c đ m i h t, m t bà cùng ph ch y x c vào, kêu th t thanh :

- Chú Ng c, con chú b lữ cu n r i...

Tôi ném chi c k p tre, đ ng lên. Trên gi ng tr ng ng tr ng ng t quy n tranh truy n ném bên mép chi u, th ng bé đã b đi t lâu. Không k p nói m t l i, tôi ch y b ra c a, tai ù đi nh c i xay nghi n bên trong. Tôi ch y h t ph xu ng t i b sông, mang máng c m th y m t ng i nào đó v a la khóc v a ch y theo mình. Ch c đó là v tôi. Phía tr c b n sông, m t đám ng i t t p n ào bàn tán. Tôi xô vào h , tìm quanh qu t, Không th y con, tôi l i đâm nhào xu ng n c. M t ng i nào đó kéo áo tôi l i. Dòng n c đ c ng u lao đi gi a hai b đ t, kh ng khi p nh m t con trăn gió phóng t i ch p m i. Ch th y nh ng l n sóng đ c ng u ch m lên nhau, rú rít. Không tìm đ c m t m nh áo, m t bàn tay ch i v i nào đ c ngoài nh ng đám b t xoáy tít và nh ng cành c i trôi vùn v t gi a dòng. N i tuy t v ng làm tôi nh điên lo n. Tôi gi ng kh i bàn tay níu gi c a m t ng i nào đó ch y đ c theo mép n c. Ti ng la khóc c a v tôi phía sau l n d n lên, bám ch t l y tôi, khoan sâu vào óc não. Sóng v n ch p ch n tr c m t tôi nh m

t b y thú k d và đ c ác. T ng nh tôi cũng s p b nó nu t ch ng vào cái d dày hung hi m kia. Đúng lúc y, Lý Xuân hi n ra tr c m t tôi.

- Anh Ng c..

Anh ta g i.

Tôi đ ng l i, m t hoa lên. Lý Xuân t đ m đĩa, tái nh t, vài vác đ a con trai c a tôi. Th y tôi đ ng đ đ n, anh ta cũng đ ng l i, b th ng nh xu ng :

- Tôi đã quay b y vòng, nó nôn h t n c... Bâ gi nó th đ c r i đ y...

Lý Xuân nói và trao đứa con nhỏ cho tôi. Làn môi nhợt nhạt hé cười anh nói tiếp :
- Lúc này, nó mới mới ra giọng: Chú Xuân... Nó nhìn ra tôi...

Cố gắng tôi tức nghẹn. Tôi ôm đứa con, nấc cụt trào lên. Vợ tôi cũng lao đến ôm thằng bé. Chúng tôi khóc. Và cùng cảm thấy hạnh phúc khi tìm lại được một cuộc sống còn quý giá hơn cuộc sống của chính mình. Cuộc sống này chỉ chút nữa là vĩnh viễn bị đánh mất. Lý Xuân nhìn chúng tôi với ánh mắt trầm áp. Anh ta quay lại lấy quần áo thì tất sũng ướt trên thành cửa. Rồi giọng tay chào chúng tôi, anh thông thoáng đi vào phòng.

Từ mùa hè năm đó. Lý Xuân trở thành ân nhân của gia đình tôi. Lúc tự nhiên chúng tôi quý trọng anh hơn trước nhiều. Nhưng Lý Xuân không hề làm động lòng biết ơn đó. Hình như anh coi việc của cửa đứa trẻ cũng tự nhiên như việc của đứa trẻ sống, trên cái đình của hay xay bột làm bánh. Thấy con trai tôi quí quýt anh suốt ngày :
- Bè Lý Xuân giúp cho con chiếc tàu bay... bè Lý Xuân bèt cho con con bè ngả a...

Lý Xuân nhìn thằng bé làm con nuôi. Anh ta thấy lòng cảm bàn tay bé xíu của nó xoa lên má, cọ vào chiếc cảm thấy râu :
- Ô tay nó xinh ghê... Ôi, tay nó êm như tay con búp bê bè ngả a...

Mọi người có món ăn ngon, vợ tôi lại sai con đem sáng bình và chèo Lý Xuân. Lúc nào thằng bé cũng vui vẻ :
- Bao nhiêu miếng thịt nạc cô A Phở ăn hết, bè Lý Xuân chèo gặm xong thôi...

Chúng tôi bắt cười. Vợ và bèc và thều thỏi con người họ xé đó. Tháng năm cứ trôi qua. Tôi dần dần có thêm nhiều bạn bè mới, công việc quen thuộc dần chũu hơn nhiều. Tôi quên mất lúc nào không rõ với cái phố nhỏ miền sông nước này. Lý Xuân vẫn là người hàng xóm tin cậy, người gửi nhớt đũa với tôi. Có lẽ, chúng tôi có thể sống êm thắm như thế mãi nếu không có những biến động. Đầu tiên, là những vụ xung đột xảy ra dọc biên giới. Dân công xã Trung Quốc bị kích động chũy sang chiếm đất, đốt ruộng lúa, phá vỡ những đập nước và mất mát đáng kể. Những vụ giành giật đất đai, đánh đập người già và trẻ, ném đá xảy ra, đổ vào thế trận. Dư luận ồn ào. Hoa kiều nhìn chúng tôi bằng ánh mắt khác lạ, thềm lén và nghi ngờ. Đói sống thều thỏi ngày của thế trận nên thềm lòng, ê. Buổi tối, các cô gái và các chàng trai không còn rời nhau từ cửa hàng kem học vào thế viễn đất sách. Lũ trẻ cũng bắt chũy ra đường, hò reo, tiếp trận giũ. Các cánh cửa đóng im ỉm, lọt ra vài vệt sáng. Mọi người sống thu mình lại, chỉ đợi cái gì đó xảy

ra. Lý Xuân cười như con chim gãy cánh. Anh ta buồn bã nhìn cậu học tử ra vẻ cách mạng văn hóa mấy năm trước. A Phụng nghe thòm thọt chửi sang nhà Lý Ung suốt ngày. Thòm chí có bữa chửi ta ngửi mùi bên nhà lão bán phở chua bán bịch việc cậu mọt không thèm nuốt ăn. Bữa trưa anh chửi ngửi đi làm về lại cậu mọt cười rả nạt thì cậu mọt. Đùa con trai tôi cũng ít sang nhà bà Lý Xuân hơn trước. Dường như nó cũng linh cảm thay đổi trong thái độ của những người lạ. Tình hình mới ngày mới học đi.

Ban đêm, qua các khe cửa, những bàn tay đen mang truy cập đến kêu gọi thúc ép người Hoa về nhà. Lý Ung thòm thòm có những nhóm người đi thì thòm bàn tán. Mọc đầu chính quy định học đi đứng tích cực gì thích, trốn an cho số dân Hoa, học về nhà bán nhà, thu được đi được bữa về nhà. Lý Xuân gọi tiếp đi, râu ria tua tủa. Bữa mọt đi học tràn trề niềm vui sáng cửa anh giờ đây đi được, hai học mọt trứng xuống, học nẹp gọt trên mi. Anh không làm bánh nữa, suốt ngày thòm thòm ra vào suy tính.

Mọt đêm oi nóng, về chửi tôi thao thòm không người được. Đột nhiên, tiếng thì thao gay gắt bên kia tiếng về sang. Chúng tôi cũng nhìn nghe. Về chửi Lý Xuân cãi nhau. Họ nói tiếng Hoa, chúng tôi chỉ hiểu lơ mơ đôi chút. Giờ nói nói cả hai cùng cười nhen nhẹn người đi. Người đi công là A Phụng. Chửi ta nói liên tục, hùng hổ. Lý Xuân chửi người đi nói nhất giờ, lúng búng của anh ta. Sau mọt lúc đôi co, A Phụng người hét lên mọt tiếng như rả rích học mèn học mọt câu gì đó. Lý Xuân nhìn im không trả lời. A Phụng thúc học mọt lần nữa. Lý Xuân về cầm nín. Chúng tôi nghe chửi về rít lên nhìn hai và tiếp sau đó những tiếng về dôm dôm. Tiếng đi xen lẫn những thòm hào học của người đi đàn bà.

A Phụng đánh chửi. Về tôi thì thao. Tôi mọt mọt trong bóng tối, nhìn nghe tiếng đi người đi sang và tiếng như nhìn thấy bữa mọt người đi đàn bà tái mét vì học giờ, hàng tóc mai dính bữa trước trán, cọt mọt mọt mí long lên điên khùng. Chửi ta về thòm học học về tát dôm dôm vào mọt Lý Xuân. Anh chửi học pháp đó có học nếm im chửi u đòn. Chúng tôi không nghe thấy mọt tiếng đi người đi nào chửi anh ta chửi đi. Sau mọt hồi bị o dôm, chửi A Phụng đã mọt. Chửi ta thòm dôm và nếm về ra giờ người. Tờ những nan giờ bữa rùng mọt nh và vang lên khô khan trong bóng tối.

Sáng hôm sau Lý Xuân đi đâu rả rích. Giờ trưa anh ta mọt về: về mọt bữa thòm. Mấy người cùng phở cho tôi biết anh về bán non những số. Nghe đâu chửi được giá dăm trăm. Nếu đi được về những số của anh phở thu ngót hai ngàn. Ngay bữa chiều hôm đó bên nhà Lý Xuân vang lên tiếng đi người đi chi chát. Tôi biết anh đang đóng hòm chửi. Ngày hôm sau A Phụng gọi người đi bán giờ người, tờ, mấy chi cọt và chi cọt xây bữa. Tôi cười tu học đã thu xong. Lý Xuân bữa qua hàng đầu, sang nhà tôi :
- Chào anh chửi Nguyễn, tôi đi.

Chân Dung Ngõ i Hàng Xóm

Tác Giả: Dáng Thu Háng

Thứ Sáu, 24 Tháng 12 Năm 2010 16:19

Anh ta nói, giọng khàn khàn không rõ buồn hay vui. Chúng tôi không dám hỏi han gì thêm chỉ
lặng lờ pha trà. Đứa con trai nhỏ của tôi bỗng ôm chàng lờy Lý Xuân :

- Thế bố có quay lại đây nữa không? Bố Lý Xuân?...

Ngõ i hàng xóm cầm tay đứa bé, mắt chớp chớp. Sau khi uống một chén trà, anh ta bỗng thở
dài :

- Ở đây làm ăn đang vui. Tôi không muốn về đâu, nhưng Tá quác kêu gọi...

Máy tiếng cười cùng nghe nhau bật cười. Lý Xuân lặng im không nói gì thêm nữa. Và tôi lặng lẽ
káo mè sống của mình mua Huá đứa cho Lý Xuân và chúc anh ta đi mạnh khỏe. Lý Xuân
đang dáy chào chúng tôi. Thân hình vám vá của anh in dáy khuôn của. Cái lặng lẽ
táo nên vẻ nhán nhán và cam chịu. Lán đầu tiên, sau bao nhiêu năm quen biết, tôi mới nhận
thấy lặng lẽ anh ta cười. Lý Xuân đi tới hàng dừa. Vào mùa này, những cây dừa đã trĩu
khoác ôm quanh các hàng rào. Lý Xuân đứng nhìn qua hàng dừa vào sân. Đột nhiên đứa con
trai tôi chạy ra :

- Bố Lý Xuân ơi, cho con bú sữa chuái kia nhé, con đói chín cây cho chim sáo ăn dán...

Thấy bé vừa nói vừa chỉ bú sữa chuái tiêu á góc vườn nhà Lý Xuân đang bắt đầu tròn quá. Lý
Xuân quay lại cười. Ngay lúc đó tiếng A Pháng cất lên rát ráng :

- Đáng táng bố, chúng tao chờ về hai tháng rồi lại sang đây thôi.

Ngõ i đàn bà xanh lét như một con sâu trong bụi quần áo hoa xanh lám đám.

Mát chỗ ta vánh lên nhìn chúng tôi vui vẻ ngáo mán và thách thức. Và tôi vui vẻ mỉm cười con.
Thấy bé bắt đầu bên chiếc lồng sáo. Lý Xuân lúi lúi đi về. Đó là khoảnh khắc cùng một
thức một thời gian dài êm ám. Tôi bỗng không bao giờ gặp lại ngõ i hàng xóm nữa. Những
cuác đi ra ngoài sống táng táng của mình chúng ta. Hơn một năm sau ngày Lý Xuân về
nác, gia đình Trung Quốc đánh áp sang. Chúng đánh vào lúc mọi người ít chuán bị nhất. Tháng
hai, Tết nguyên đán vừa đi qua, những mùi hương ngày lá rám còn pháng phát. Các súc vật
rám trong suốt cả hè. Nhiáu nhà hãy còn bánh nếp, bánh chưng. á vùng núi, mùi vị tát kéo dài
theo không khí lành lánh, lặng lẽ ngáng hái sống của mùa xuân. Bất chợt, hai giờ đêm, pháo nổ
ran bên phía. Tiếng đáng dái vào các vách đá, nhân lên, trùm láy không gian, phá vỡ sự bình
yên trong mọi căn nhà. Một người nào đó ở ngoài phố hét to :

- Gia đình Trung Quốc đánh đán rồi, ... gia đình Trung quốc...

Chúng tôi b t d y. Th là b t đ u cu c ch y gi c. Vào trong núi, chúng tôi m i k p nh n ra r ng trong lúc h t ho ng, chúng tôi đã không mang theo nh ng th c n thi t đ duy trì đ i s ng: L ng th c, soong n i, bát đũa, dao ch t c i, sô mức n c...

T i hôm đó, m t đoàn ng i bao g m tôi, c u bé m i l m con ông già gi th vi n, m t bác th ngói đã v h u, nh ng ng i đàn ông hi m hoi trong đám dân s tán cùng li u ch t quay l i th tr n. Chúng tôi c men theo nh ng l i mòn mà đi. Tho t đ u còn dè d t, sau r i ch y h i h , li u lnh. Ti ng súng i phía đ u th tr n v n n t ng đ t dài ch ng t dân quân ch a rút kh i tr n đ a. H đang ch ng tr l i quân đ ch. Th tr n chìm trong bóng t i hoang vu. Chúng tôi chia nhau i c t đèn cu i th tr n, h n sau n a gi quay l i cùng đi, r i ai n y l n v nhà mình. Tôi mò m m i khóa. R i trong đêm, mò m m tìm nh ng th c n mang theo. Ti ng súng i đ u th tr n b ng đ i lên quy t li t r i sau đó t t h n. S im l ng đó dè n ng lên tim tôi. Nó báo hi u phút hi m nguy đang t i g n. M hôi toát ra t t đ m, tôi cu ng cu ng gói đ đ c thành m t bó. S i dây th ng đã i b ng nhiên đ t ph t. V a r r m tìm hai m i n i, tôi v a nghe tim mình đ p thành th ch. Phút im l ng kéo dài. R i đ t nhiên m t lo t đ n ti u liên n kèm theo ti ng chân ch y r m r p. Tôi buông gói đ xu ng m hé cánh c a nhìn ra ph . Trong làn sáng c a l a đ n, tôi th y quân đ ch đen ngh t tràn lên lòng đ ng. Tôi nh n ra h ngay. B i l hình dáng c a h đã quá quen thu c đ i v i tôi, ng i đã s ng trên m i năm trong dãy ph hai ph n ba là Hoa Ki u.

Tôi khuôn gói đ , ch y ra căn h m đào đ i cây nhót ngoài v n. N p trong đó, tôi l ng nghe ti ng súng n lo n s , ti ng n ào ngoài đ ng v ng vào. Quân đ ch đã ùa vào các căn nhà. Bóng đen l nh in lên vòm tr i sáng đ c vì nh ng đám cháy ngoài th tr n h t lên. Đám đông chuy n đ ng trên m nh sân nhà tôi và nhà Lý Xuân. Đôi khi, nh ánh l a h ng h ng g n khói soi r i, tôi nhìn ra nh ng b m t quen thu c c a th tr n: Hai thanh niên th g m chi u chi u đá bóng trên sân c . M t lão c t tóc có chi c r ng g s n đ v n đ ng quán tr c c a ch phiên. M t cán b phân ph i ngành th ng nghi p. M t lão to béo b ng tròn ngày ngày v n ôm chi c hòm đ ng bánh b t viên đi quanh ph , mi ng rao đ o k o :
- Cái bi ron ron, cái bi ròn ròn à...

T i lính Trung Qu c g i nhau ng u ngã tìm n c u ng. Gi a đám ti ng nói h n lo n, m t gi ng oang oang b ng c t lên :
- Có gi ng đ y, có gi ng tr c c a b p đ y...

Gi ng nói quá quen thu c. Tôi l ng ng i, nín th l ng nghe. Trong bóng đêm vang lên ti ng h i :

- ? ? (đâu? đâu?...)

Vài tiếng gọi tiếng. Một tiếng lính va đập vào cánh cửa bật chốt :
- Tờu nà ma...

Những bóng đen đi lúi lúi xa xa. Rồi có tiếng gọi u ám lạnh lạnh vào thành giếng xây, và cái giếng ban nãy lúi cúi lên, vui vẻ, ngạc nhiên :
- Ô, cái gọi u nà đây... cái gọi u cửa nhà tao hầy còn.

Đích thực là giếng nói cửa Lý Xuân, không tiếng vọng. Tôi hỏi hỏi p dán ngái lên, giếng ngá mát nhìn lúi đám lá nhót. Bên ngoài, tiếng lính đang tranh nhau uống nước uống nước. Một tiếng lính nuôi quân đã nhóm một đáng láa giếng a sân. Trong ánh láa đá rác, tôi nhìn thấy ngái hàng xóm cũ. Lý Xuân, đáng trác cửa nhà mình, cao hơn, hơn gù, bá mát to hơn, hơn gù, bá mát to hơn đáy mãi nguyán. Tiếng lính đang đập phá nhà tôi. Chúng bá gãy chân bàn, phá giếng ngá ném vào đáng láa. Cửa chốt cửa giếng chim sáo cửa đáa con trai cũng bá vát vào báp. Những chốt nan tre cháy bùng lên. Con sáo đập cánh bay rái rít, điên loạn trong đám láa vá quanh. Váa giếng y giếng a, con chim váa kêu :
- Có khách, có khách...
- Có khách...

Con vát bé nhỏ kêu hoài cho đán lúc cháy thui. Tiếng lính vỗ tay cười. Một tên lính nhá thá báng bá tách chén báng sá Giang Tây cửa tôi ra, vỗ chá quán tiếng tiếng vào. Tiếng đáng bán thích thú cười nghiêng ngá. Lý Xuân cũng cúi tiếng cười hô hô. Anh ta nhìn bá tách sá đó, cũng như nhìn con sáo tôi nghĩ p chát quán quái trên đáng láa báng con mát xa lá, đáng đáng. Ánh láa chớp chớp rái lên hàm răng tiếng bóng đập đập cửa Lý Xuân. Cái cửa vám vá đáng. Đôi mát xách đái cửa p máy ngán long lạnh. Vá mát anh ta hơn nhiên cho đán nái tôi đâm ngá vác chính con mát cửa mình, ngá vác cửa cái quá khá lâu dài xa kia, đã có mát thái, hơn mái năm chúng tôi là những ngái láng giếng thân thiện.

Tên lính nhá thá, lác cửa bê cửa bá tách sá đáy nác tiếng tiếng vào giếng nhà tôi. Tiếng lính xung quanh kêu lên ngạc nhiên, tán tháng. Lý Xuân nhìn hơn thích thú. Lúc này, anh ta giếng ngá mát đáa trá đác ác hơn nhiên. Một đáa trá vui thú trong trò chốt đác ác, ví như váa chốt váa cửa đôi con bá m hay láy dao chốt chốt đuôi mèo. Tiếng lính Trung Quốc ván nhán nháo đùa giếng quanh đáng láa. Những đát nhiên có tiếng hét ngoài phố.
- Duê nán... tá duê nán...

Tôi lính nhào dáy. Lý Xuân là người đi u tiên ngó qua khuôn cửa nháy ra ngoài đường. Anh ta hét lên :

- Tôi duê nán...

Và cánh tay tôi cáng giát kháu súng dáng bên tôi, cáp vào nách. Tôi liền thanh ná hai trảng dài sau đó. Rồi mắt tôi ngá đầu đán, mắt há tá phía cuối thị trấn váng lên. Tôi thấy tim mình nhá đường lối: Phía đường phố là nơi cát đi tôi đã hán ông già thángói và chú bé tôi cùng đi. Nếu mắt trong hai người đó quay trở lại?... Tôi biết làm sao bây giờ? Áp ngực vào thành hầm, tôi căng tháng lắng nghe, đầu óc rời loán vì nháng lo âu và phỏng đoán.

Mắt tôi ngá đá má vang lên; tên lính bước vào nhà tôi gõ cánh cửa, tôi liền kéo đèn bên đường lại. Hán lối rẽ vào nhà, tôi vào bước. Trong khung cửa trông hoác đó Lý Xuân bước vào. Đi sau anh ta là lão già Lý Ung. Lão bán phá chua bây giờ mới xuất hiện. Trong bước phác ráng thùng thình, trông lão xáu xí láng. Lão kéo theo sau người đi bước. Chính là chú bé đã cùng tôi quay lại thị trấn buổi chiều nay. Máu đèn lên mắt tôi nóng pháng, rời trong mắt giây, người tôi lại tái đi, mắt hơi toát ra giọt đám. Nháng nắm tay tôi tìm nhau, ván chán lại trong cửa tuyát váng và bước lại. Trên kia, lão già Lý Ung đang quát hỏi chú bé :

- Ai sai mà quay lại đây? Do thám hả?

Chú bé đau đèn quá nghiêng trên sàn, ôm bàn chân đèn nát. Nó ngáng lên, nhìn vào mắt lão bán phá nói khá :

- Tôi vá lý do, lý do nơi này cám, lây số mức nác... Các ông bước pháo... Không kịp đem theo...

- Tôi dân quân sai mà vá đây? Hay bước đi để a phỏng ng?... Chúng nó sai mà dò xét cái gì?... - Ung tiếp tục hỏi.

- Không ai sai cả.

Chú bé lại đi.

- Lý Xuân, mà hãy cho nó mắt sáng súng, tháng ranh con này bước ngá thát. Chắc nó đã đác hầm do thám, nó rình ráp để đánh trở chúng ta.

Lý Xuân đường dáy, cánh tay khánh càng ván lên cao, giáng cây súng xuống cửa thiáu niên. Tôi nhám mắt lại, chói sáng nhá váa bước mắt thanh cửa vào đèn. Tôi cháa thá hình dung số việc lại diễn ra nhá vậy. Tôi không tháng Lý Xuân tàn nhán đèn thá. Mặc dù hán đã thán

Chân Dung Ngồi Hàng Xóm

Tác Giả: Dáng Thu Háng
Thứ Sáu, 24 Tháng 12 Năm 2010 16:19

---

nhiên cháng kián cánh đáng bán đáp phá nhà cáa, đá đác cáa tôi, mác dù hán đã cái hô há khi con sáo bá thiêu cháy, mác dù...

Tôi nhìn bá mát đá rác ánh láa cáa ngái láng giáng, đôi mát xách đái hai tráng lông mày ngán không lay đáng. Chú bé bá đánh vào vai, ngã rái xuáng sân. Nó bát kêu lên mát tiếng đau đán và gái :

- Chú Lý Xuân...

Cáu thiáu niên ngác nhìn tên há pháp, ánh mát kinh hoàng. Mát chút xao đáng cháy qua gáng ng mát tên lính. Hình nhá hán bái rái. Trác cá đây, hán ván là ngái vui tính. Hán tháng cái trán, mác quán đùi cháy đá bóng lông nhông vái lũ thiáu niên trong phá, giáng nhá mát con gà cá lác giáa báy gà con. Buái chiáu, hán tháng nháy xuáng bán sông bái òm òm, la hét đùa nghách vái chúng và đôi khi rái rái, hán ngái chuyán gáu vái máy chú nhóc trác quán bánh rán nác chè, điáu thuác phì phèo trên môi. Vì tát cá nháng chuyán đó, lũ thành niên choai choai trong thá trán thân thiát và yêu mán Lý Xuân. Ánh mát đau đán, ngángàng cáa chú bé lúc này dán vào mát hán. Tên lính cúi đáu xuáng. Mát ngón tay hán choãi ra trên nóng sáng. Lão già bán phá ván ngái chám hám trác cáu bé, tra hái :

- Thá nào ranh con? Khai ra chá?...

- Ai sai mày?...

Chú bé nhìn bá mát choát cheo cáa Lý Ung, nháng náp nhán xáp trên cái trán hái quá da và đôi mát ti hí đáy soi mói cáa lão. Bát chát, nái khùng, nó đán ngái lên, quát vào mát lão già :

- Tôi không do thám ai cá. Chính các ông mái là đá do thám. Các ông á đây, lòng xét mái thá rái đán quân Trung Quác vá đánh...

Lý Ung làm mát đáng tác giáng nhá con mèo chám lên bát mái, lão đánh vá láy chú bé nháng lái co hai tay, ngái xuáng :

- Lý Xuân, mày tháy tháng con lão kho sách nói gì cháa?... Đúng là mát tên tiáu bá...

Lý Xuân đáng im, mát cháy thát. Tên lính nhá thát trong nhà hán đi ra :

- Thá tráng báo các anh bán ngay đi, tháng này không phái là gián đáp nháng đách thá là mát tên tiáu bá... Kia, Lý Xuân...

Lý Xuân nhá sác tánh. Hán lên đán. Tiếng đáng vang lên, lánh láo. Chú bé run ráy nhìn hán.

Chân Dung Ngồi Hàng Xóm

Tác Giả: Dáng Thu Háng

Thứ Sáu, 24 Tháng 12 Năm 2010 16:19

Nháng bá mát tên lính đã khô cáng lái nhá mát ná, dáng dáng và vô cám. Không do dá, hán siát cá. Chú bé ngã vát xuáng.

- Thá là hát...

Tôi thám nói. Nái cay đáng nhác nhá xâm chiám toàn thân, tôi cám tháy ngá i mình rái rá táng mánh vì cám gián, bát lác. Trên kia, hai tên giác xì xào trao đái gì đó vái nhau, rái cá hai đán ngái bên đáng láa :

- Mày bán khá lám - Tên Lý Ung nói - Lúc á trong phá, tái đen nhá mác mà mày bán trứng bán chân tháng ranh con...

- á... - Lý Xuân gát đáu.

- Mai tao sá báo công vái thá tráng.

Lý Ung tiáp.

- á... Náu mà bán ban ngày, cách năm chác thá cá, tôi có thá táa trứng bán tay mát tên Viát Nam...

Tên sát nhân trá lái vái vá mán nguyán và giá bán tay lên há tráng đáng láa. Tôi nhìn chám cháp vào đôi bàn tay hán. Đôi bàn tay to lán, dày đán vái nháng vát chai mà tôi ván nhá. Tráng kia, tôi đã quý tráng chúng biát bao...

Đêm xuáng. Tái lính Trung Quác sau khi ăn no đã đào há á ngoài bãi đát tráng sau khoáng ván n cáa chúng tôi cháy ra phía ngoài thá trán. Đào há xong, chúng phá rám rá, lót ván gá đáy lên và rúc xuáng bên đái ngá. Láa đã gán tàn, chá còn đám than háng hát sáng lên báu trái tái om. Hai tên lính ngái chám hám canh cháng cho đáng bán ngá. Đó là Lý Xuân và Lý Ung. Cá hai ngái cầm nín nhá hai con chó đá giá cáa chùa. Xung quanh, tiáng ngáy phì phò cáa tái lính vang lên. Bóng tái buán thám cháp xuáng mát đát. Tôi không tháng đác. Tôi nhìn hai bóng ngái đen đáa áy, và cùng mát lúc, nháng hình ánh cáa quá khá lán hián tái áp đán, quay cuáng á trông tôi nhá nháng hình ngái ái và thú xoay trên mát ngán đèn cá. Đêm khuya. Đám than đã lái. Tôi mát mái táa láng vào bá đát. Đát nhiên, mát tiáng kêu bát lên. Tôi nhám đáy, chăm chú nhìn. Cái bóng đen cao lán đang mát rán rá :

- Ôi... sao ông lái đánh tôi?

- Mày ngá gát. Mái ngày đáu đã không cháu theo ká luát. Mai tao sá báo cáo thá tráng.

- Tôi có ngá đáu?... Tôi ván thá cá tái mà...

Tiáng Lý Xuân áp úng.

- Mày ngá gát. Tao đã đám tái đúng mát trăm.

Lý Ung im lặng lòng đáp.

- Tôi...

Lý Xuân lúng búng rồi cầm bát. Tôi nghe hẳn thò dài, chong khòu súng xuống đút ngói thu lu.

Mặt bàn tay hẳn rồi rúm bên má :

- Ông đánh tôi đau quá...

Lý Ung im lặng. Lão ngó rồi bắt đùng, cấn mồm nhòm mặt con chó già. Có lẽ cốp mọt tí hí cạp lão đang ló còi trong bóng tối. Mặt lúc lâu sau tôi không nghe chúng nói gì thêm nữa. Chợt có tiếng gió lùa ù ù trong khe núi và tiếng côn trùng rả rả. Mặt tên lính ngó mê la hét nói lộp bộp mặt trăng dài. Rồi sau đó rồi hoàn toàn yên lặng. Tôi đã sắp sạ a tọt xuống hầm thì Lý Xuân bắt ng hống giống. Hẳn họ vài tiếng khan rồi nói :

- Này, ông Lý Ung, sau đút này ông về đâu?

- Chả biết.

- Trúng trổ Việt Nam xong, tôi sẽ về quê thôi. Bỏ tôi về a chọt mùa đông năm ngoái, còn đút cho tôi cái nhà.

Lão bán phở chua không góp chuyển. Ngó ngó rồi mọt chút, Lý Xuân nói tiếp :

- Tôi sẽ tiêu diết thọt nhiếu tên tiếu bá Việt Nam, tôi sẽ đút c phát phiếu lĩnh lố ng thọt và tiếu. Mùa đông này sẽ đút đút rồi cái mái nhà cũ...

Hẳn thọt mồm nh và say sạ a tiếp :

- Sẽ đút đút rồi cái mái nhà. Và tôi sẽ bỏ a Phở ng làm thọt nhiếu bánh bao nhuốm phốm ăn mồm ng. A Phở ng không làm đút c viếc nống, tôi sẽ kiếm cho cô y cái máy khâu... Ông bỏ a có đút c không?...

- Đút c - Lý Ung trổ rồi - Nghe ng mày phở rồi hoàn thành thọt nhiếu m vọt Tọt quố c vĩ đút đã giao phó...

Nói xong, lão bán phở chua rồi im lặng. Cái bóng đen thọt bé nhòn nhòm cạp lão không cốp đùng, giống nhòm mặt hòn đá đút chân núi. Lý Xuân khe khò hát. Bài: "Ra khò rồi nhọt tay lái vống". Bàn tay xòe rống, vọt nhọt trên đùi. Hẳn đang sống sung sống vọt nhọt mồm cạp hống. Phía Đông, chân trổ rồi rống lên mọt vọt các vòm cây hiếu lên lố mọt trên nống trổ màu xám sạ. Mặt tên lính thọt p béo lố ch bốt ch ch y tọt chống vào sân, hét to :

- Bốt chọt lên.

Chác hán đó là tên báp tráng. Chúng nó đã chuán bán uá ăn. Ráng sáng rái. Trái sáng hán. Dái ánh mát trái, tôi nhìn rõ nháng bá mát cáa quân đách. Tái chúng đi lái nhán nháo, đáa gá ca gá bát, đáa sáa sang súng đán. Vài tên lính cái giày đáp bán bám vào đám qua. Mùi chân thái hoáng xông đán tán nái tôi án náp. Quanh báp, mát táp lính mái đáu hái gán nhá trác đáng ngái váa vá tay váa hát bài “Ra khái nhá tay lái váng”. Tên lính nhá thá lác các hám qua ngái thái kán đám theo. Chiác kán trong tay hán gán giáng nhá kán đám ma nháng ngán hán. Âm thanh nó phát ra the the nhá giáng mát cô gái già nhanh nác. Lý Xuân và Lý Ung đã ngá. Lão bán phá chua rái mánh ni lông nám cáng queo nái cáa báp. Còn Lý Xuân cá táa láng vào mát gác cây, há hác mám mà ngáy. Báng nhiên, tái lính khá xì xào :
- Thá tráng...

Vá mát chúng nhuám mát màu sác khó phân đánh. Ngái ta chá có thá ngái ra màu đó. Thá màu khám nám, sá hái mát cách không tá giác trác quyán uy. Tá cáa nhà Lý Xuân, tên sĩ quan chá huy bác ra. Đó là mát ngái đàn ông trác bán mái, tám thác. Bá mát y tráng lát, bóng loáng nhá quá báu già bôi má. Hai bên thái đáng và đái quai hàm, chi chít nháng náp rán mát mái. Y nghiêm nghá đi qua sân, bá mát lánh láng vô cám, đáng nhá y không há nhìn thá y tái lính đáng ngác nhìn y vái con mát thán phác, đáng nhá y đáng bác đi trong mát khoáng tráng không ngái. Theo đái mát ý nghĩ nào đó, mát y nhìn tháng vá phía trác. Qua sân, qua mánh ván, y băng tái đám đát hoang mà tái lính đào há cá nhân đám qua. Tôi mài mê nhìn theo tên sĩ quan áy. Y có cái gì khác biát vái nháng Hoa kiáu mà tôi đã táng biát. Đáng nhá y mang bên trong con ngái y cái băng giá bí án cáa pháng Bác. Mát tiáng ná bùng lên ngay bên tôi. Rái nháng tiáng rào rào trát nhá máa trên đáu. Đát rái xuáng, tái tám mát mũi. Tôi cháa káp đánh thán tiáng ná thá hai đã tiáp theo. Sau đó đán pháo ná liên tác táng chuái dài. Đán mái hai ly báy cáa ta. Đán cái cáa ta. Tát cá đáu tá phía đái cuái thá trán trát xuáng. Chác hán mát đán vá bá đái nào đã di chuyán tái kháng cá quân đách. Tôi tát xuáng hám, đáy náp lái. Toàn thân run lên vì xúc đáng. Niám sung sáng đác trá thù, nái vui hám bá trúng pháo xen lán trong tôi. Tiáng pháo ná không ngáng khián tai tôi ù đi. Nháng trong tiáng ná, tôi nghe rõ tiáng la hét cáa lũ giác, tiáng hét gào lên nhá đáiên loán tiáng hô hoáng hát :
- Đán cái Viát Nam, đán cái... nám xuáng...

Nháng thanh âm đó vang lên trong tôi, reo phán phát nháng n láa trác gió. Nó đám đán cho tôi mát thá hánh phúc ká lá. Thá hánh phúc chá nháng ngái đã táng cháu khá đau, thua thiát mái cám tháy. Nó bù trá lái sá phá vá cuác sáng yên án cáa chúng tôi. Bù trá lái tiáng khóc khan vá cáa nháng đáa con nít trong hang núi lánh không có cám ăn và nác uáng. Nó bù trá lái cái chát cáa cáu thiáu niên đám hôm qua, cá tiáng kêu thám thiát cáa con sáo bá thiáu cháy trong láng...

Tôi táa sát ngái vào vách hám. Đát ám lánh thám sang da tôi. Cá nháng đát rung chuyán vì

đ n n cũng truy n sang tôi làn sóng c a nó. M t m nh đ t r i xu ng, cát s n l t vào trong c áo, nham nháp n i l ng. Tôi n n th ng ng i, giữ áo. Nh ng ngay lúc đó, m t ti ng kêu kh ng khi p vang lên, trum l p m i ti ng đ ng khác. Không ph i ti ng kêu c a con ng i bình th ng. Đó là ti ng g m c a m t con thú b th ng ho c c a m t tên kh ng l trong chuy n c .
- Ú ú ú...

Ti ng rú kéo dài, b méo mó vì kinh ho ng. L n này, v đ n pháo đã đ t, tôi nh n ra ti ng hú đó là c a Lý Xuân. B t giác tôi rùng mình tr c s c l c đáng s c a tên h pháp đó. Trên m t đ t, pháo đã ng ng b n. C đ n c i cũng v y. T i lính gi c g i nhau i i :
- Đ n Vi t Nam ng ng r i, ch y mau...
- L nh th tr ng di chuy n v tr n đ a cũ, ph ...

Đám quân lính r m r p ch y qua m nh v n. Có tên b th ng la hét rên r . Tò mò, tôi l i b t n p nhô lên xem. Kho ng sân gi a nhà Lý Xuân và nhà tôi b pháo đào m t h r ng. Trong v n còn b n năm h n a. G ch ngói v , đ t đa, nh ng v n cây gãy... ng n ngang. Xác g n m t ti u đ i gi c ch t c m bên ch o c m ch a chín. Nh ng thanh c i cháy đ v n đang ngún khói. Trong khung c nh đó, nh ng tên lính b th ng bò lê l t, kêu rên :
- Đau quá... tr i i...
- Băng cho tôi v i, băng cho tôi...

Nh ng ti ng rên r c a chúng b chìm l p trong ti ng gào c a Lý Xuân. Con ng i l c l ng y b m nh pháo ti n đ t m t bên đui. C ng chân trái c a h n cùng ng qu n binh sĩ b n v phía tr c sân, cách n i h n ng i hai th c. ó, khúc chân c t v n ti p t c phun máu. Vững máu đ l oài bò t t trên sàn g ch. M nh v i thâm đ m máu tr thành m t n m gi đen đúa, th màu đen thê th m khó quên. Khúc chân to l n gi ng nh m t cái xác riêng bi t. Còn ch nhân c a nó đang ôm ch t b p đui c t, la hét. Máu v n ch y qua nh ng k ngón tay h n, tủa thành dòng. M t tái nh t, Lý Xuân ng c nhìn nh ng tên lính chen nhau ch y ra phía đ ng th tr n :
- Đ ng chí H a Minh... cõng tôi v i...
- Bành Cấn i, tao đau quá... Bành Cấn... Cõng tao v i... Lý Quang S ng... tr i i...

H n kêu g i, ánh m t ch a chan s c u xin và lòng hy v ng. Nh ng đ ng b n c a h n h p t p đi qua. Không dám quay đ u l i. Khi b c kh i c a nhà Lý Xuân, chúng c m đ u lao v phía tr c. Tên lính c t chân th m thi t. B m t vàng nh sáp ong, tuy t v ng, điên cu ng. H n nhìn nh ng tên lính lành l n ch y qua, tròn m t l c đi. Mi ng h n gi ng lên nh ng ti ng ch i t c tấu và nh ng l i nguy n r a ghê g m, ác đ c. Lúc đó, t phía bãi đ t hoang, sĩ quan ch huy đi đ n. Theo sau là lão già Lý Ung. C hai v i vã nh m t i khung c a nhà Lý Xuân ng c đôi m t tuy t v ng nhìn th tr ng. Tên ch huy v n b c đ u đ n, m t nhìn th ng. Hai bàn chân y đi u ngang qua m t Lý Xuân, s p s a r i kh i m nh sân đ m máu t i. Lý Xuân nhìn ch m

Chân Dung Ngòi i Hàng Xóm

Tác Giả: Dáng Thu Háng
Thứ Sáu, 24 Tháng 12 Năm 2010 16:19

---

chäp vào hai bàn chân mang giày da đen äy: Thä träng säp đi qua, thä träng cũng säp bä hän räi. Tên lính bä thäng kêu häc lên mät tiäng tuyät väng. Räi, väi tät cä säc mänh điên khùng, hän đuäi theo tên chä huy. Hän bò nhanh ghê gäm, trên hai bàn tay và khuäu chân còn läi. Hän vä nhäng vät đä

ä trên nän gäch lát sân. Nhäng vät máu in hình hai bàn tay và mät län đä dài ngoän ngoä nhä con rän. Đứng vào lúc tên chä huy bäc lên bäc cäa thì Lý Xuân đuäi i käp y :

- Thä träng đäng bä tôi... Tôi bä thäng, đau läm...

Hän kêu thät to, giäng äm äm nhä tiäng vang trong mät cái thùng bät đáy. Hai bàn tay ôm chät läy đuôi tên sĩ quan, cäng ngäc.

Tên chä huy däng läi. Vä bäi räi thoáng hiän trên bä mät điäm tänh träi sinh cäa y. Nhäng y trän tänh rät nhanh :

- Đäng chí Lý Xuân...

Y gäi.

- Thä träng đäng bä tôi, tôi đau läm...

Tên lính vän tiäp täc kêu la, hai bàn tay siät chät. Bä mät to län cäa hän nhät nhät, bät sùi ra hai mép. Phía sau, lão già Lý Ung im läng đäng nhìn.

- Đäng chí Lý Xuân, đäng chí có biät mình chiän đäu vì ai không?

Sĩ quan chä huy tiäp täc nói.

- Báo cáo, tôi đã đäc häc täp - Lý Xuân väi vä trä läi - Tôi chiän đäu vì Tä quäc vĩ đäi... Nhäng tôi bä thäng đau läm, thä träng đäng bä tôi...

- Tôi và đäng chí - Tên sĩ quan nghiêm giäng - Chúng ta cùng chiän đäu theo länh cäa thä träng sä 1. Chúng ta là nhäng quân nhân cäa Đäi quân Trung Hoa vĩ đäi. Chúng ta cän xäng đáng väi danh hiäu đó. Đäng chí không đäc kêu la nhä väy. Đäu đó làm tän thät danh đä quân nhân.

Lý Xuân không kêu näa. Nhäng hän vän väo nhä mät con rän bä chät đuôi và trên mät hän,

nhäng näp nhän hän lên thäm khäc. Nhäng näp nhän làm biän däng gäng mät Lý Xuân và khiän tim tôi nhäi lên mät cäm giác khó cät nghĩa. Träc đây, tôi vän quen nhìn gäng mät đó häng hào, long lanh mä hôi, tràn ngäp säc säng và niäm vui chät phäc. Phäi, träc đây...

Tên sĩ quan chä huy đã äi nói tiäp, väi cái giäng đồng däc quyän uy :
- Tä quäc vĩ đäi chä cho phép chúng ta chiän thäng vä vang. Ngäi i chiän sĩ không thä trä vä väi mät bä mät tàn phä, thäm häi. Ngäi i chiän sĩ không thä trä vä väi mät tinh thän bäc nhäc, yäu hän. Nhä thä là bäu riäu nhân dân, làm nhäc täi quäc thä. Đäng chí häy nhä nhäng äi tôi nói và suy nghĩ đän bän thân...

Lý Xuân nhìn vä mät nghiêm träng cäa chä huy, väa käp hiäu nhäng äi nói đó, hän buông tay, hà häc mäm. Bä mät hän đä đän, ngäy đäi trong phút täp trung suy nghĩ. Ngay täc khäc, tên sĩ quan chä huy bäc đi. Träc khi đät chân lên bäc cäa, y liäc nhìn Lý Ung. Lão già bán phä nhìn äi y väi cäp mät hiäu biät cäa mät con thú vä già. Lão lạnh än rút mät cái häp hình chä nhät trong túi đät, mä näp, đä thäc lên ngäi Lý Xuân. Bät xäng khä ä tä träm lên ngäi tên lính cät. Và trong khi hän còn chä a käp đänh thän xem chuyän gì xäy ra thì lão già Lý Ung đã xäe diäm ném. Ngän äa bùng lên cuän tròn äy tên lính hä pháp. Cho đän tän giä, có ä Lý Xuân cũng chä a käp hiäu tai häa đã bay đän tä näi đầu. Tä nhäng äi giáo huän nghiêm trang, uyän chuyän cäa tên sĩ quan, tä ánh mät đäa thäm kín cäa y, hoäc tä ngän äa diäm xäe cháy trong tay lão hàng xóm già. Tên lính to än gào lên, hú lên. Nhäng âm thanh không còn giäng tiäng cäa mät con ngäi. Đó là tiäng la hét cäa cái chät. Tôi nhìn hän, ngäi hàng xóm ngày xäa, kä giät ngäi và ngäi bä giät. Hän đang cháy đäng đäng nhä mät bó đuäc säng. Mät bó đuäc ghä rän täa ra mùi tä thi và đäm đän bäu không khí u ám âm hiäm cäa phäng Bäc.

Sau khi quân Trung Quäc rút vä näc, chúng tôi trä äi thä trän. ä đó, chúng tôi nhen nhúm, tä däng äi đäi säng trên nhäng ngôi nhà bä phá träng hoäc. Chúng tôi đän nhäng mänh vän tan nát và gä đäm dây khoai đäu tiên cho mùa khoai mäi. Chúng tôi gieo đäu và nhäng dây đäu loän xoắn mäm mäi đã rät rä leo lên hàng đäu ngä nghiêng. Ngày mät ngày hai, cuäc säng thäng nhät đän trä äi. Nhäng sä yên tänh trong lòng con ngäi ä näi đây không trä äi näa. Dân thä trän nhäc täi chiän tranh, täi mäi hiäm häa väi näi đau xót, väi sä kiäu hänh cäa nhäng ngäi đã täng träi và sän sàng thách thäc. Riêng tôi, mäi khi nhìn sang ngôi nhà đóng im äm cäa Lý Xuân, lòng tôi đäy lên nhäng häi täng. Tôi nhìn mänh sän bä cháy đän, in đäu vät cái chät thäm khäc cäa nó. Mänh sän đó chúng tôi đã phäi cä räa mät tuän, räi mäi đän vä, vì nhäng män thät còn sót thäi räa. Tôi nhìn gäc liäu cät, väi mät nhänh cây uän cong, xanh mät. Näi đó träc đây ngäi chäng bä cäm säng Lý Xuân đã sung säng ngäi xay bät và nghäu ngäo bài hát. Tiäng hát cäa ngäi hàng xóm vắng väng trong tôi. Nhäng häi âm äi giä đän mät vùng tuyät sa bát ngát. Trên cánh đäng träng änh xä tuyät, tôi thäy rõ Lý Xuân. Anh ta bäc đi cäm nín trong mät đäi quân đäng đäc. Mät và näa thân trên cäa hä bä che kín bäi nhäng täm väi dày. Ngäi ta chä nhìn thäy nhäng đôi chân cäa hä. Nhäng đôi chân bäc đäu đän, không ngäng ngäh, bä cuän đi nhä gió đäy, nhä bäa äm. Mät bàn chân in lên mät tuyät đäu bän. Bàn

Chân Dung Ng... i Hàng Xóm

Tác Giả: D... ng Thu H... ng

Thứ Sáu, 24 Tháng 12 Năm 2010 16:19

---

chân kia in lên v... t máu.